

TED ANKARA KOLEJİ VAKFI ÖZEL LİSESİ

TÜRKÇE A DERSİ UZUN TEZİ

KORKUYU BEKLERKEN

Rehber Öğretmen: Abdullah Şahin

Öğrencinin Adı: Ali Arman

Soyadı: Ünver

Numarası: 001129 0108

Sözcük Sayısı:3262

Araştırma Sorusu: Oğuz Atay'ın "Korkuyu Beklerken" ve "Beyaz Mantolu Adam" öykülerinde bireyin kendi içerisinde ve topluma karşı yabancılaşması, bireyin varoluşu bağlamında nasıl işlenmiştir.

1) Öz

2) Giriş

3) Yabancılaşma

a) Bireysel bağlamda yabancılaşma

b) Toplumsal bağlamda yabancılaşma

c) Yabancılaşma olgusunun bireyin varoluşu üzerine etkileri ve getirileri

4) Sonuç

Öz

Tezimi oluştururken bu öyküyü baz almamdaki ana etken Oğuz Atay'ın öykücülük anlayışına ve bu anlayışı paralel olarak "Korkuyu Beklerken"de dünya ve Avrupa kültürünün uzlaşımı sonucu yapılandırılan felsefi birtakım görüşleri kusursuz bir şekilde okuyucuya yansıtabilmiş olmasıdır hiç kuşkusuz. Her iki öyküde de birey yabancılaşır ve bu yabancılaşma aslında o kadar olağan, sıradan ve toplumun rutini içindedir ki eminim bu öyküleri okumadan önce de bu olgunun farkındadır birçok birey. Ancak bu farkındalık başlı başına yeterli olmaz ve toplumsal rutin içinde asimile olmaya yüz tutmuş birey kendi gerçekliklerini üçüncü şahıs tarafından oluşturulmuş bir kaynaktan dinlemedikçe kendi gerçekliğini tasvir veya telaffuz edemez. Atay'ın belki buradaki en büyük katkısı ve benim bu romanı, tezimi yazarken baz almış olmamın asıl nedeni, "Korkuyu Beklerken"i görüp de dile getiremediğim olgulara ışık tuttuğu gerçeği olmuştur.

Bu tez oluşturulurken "Korkuyu Beklerken" ve "Beyaz Mantolu Adam" öykülerindeki yabancılaşma olgusuna değinildi. Yabancılaşma 3 bölümden oluşmakta ve ilk bölümde bireyin kendi içerisinde yabancılaşması işlenmektedir. 2. bölüm kendi içerisinde yabancılaşan bireyin bu duruma paralel olarak toplumdan da soyutlanmasını anlatır. 3. Bölümde ise

öykülerin temelinde bulunan varoluşçuluk felsefesi ve bu felsefeye nazaran bireyin yabancılaşmasının bireyin varoluşu üzerindeki etkileri işlenmiştir. Sonuçta varılan yargı ise bireyin varoluşunun bireyin toplumsal bağlamda yabancılaşmasıyla ters orantılı olduğu ve varoluşun birey topluma yabancılaşmadığı sürece baş gösterebileceğidir. Bu durum da ancak bireyin kendine karşı yabancı olmamasıyla ilgilidir. Kendi içerisinde yabancılaşmayan birey, toplum içerisinde var olur.

Giriş

Varoluşsal öykü anlayışının etkisinin görüldüğü iki öykü Oğuz Atay'ın “Beyaz Mantolu Adam” ve “Korkuyu Beklerken” öyküleridir. Her iki öyküde de bireyin varoluşu, kendini var etmesi ve çevreye karşı aidiyetsizlikleri işlenmektedir. Odak figürler çevreye yabancıdır ve farklıdırlar. “Beyaz Mantolu Adam” için bu farklılık dış görünüşten kaynaklanan bir marjinallik, farklılık ve topluma uygunsuzluktan öne gelirken “Korkuyu Beklerken”de durum bireyin hayat algısı, çevreye ve kendine bakış açısıyla paralel olarak gelişir ve şekillenir. Yabancılaşma birçok açıdan ele alınabilir ve her iki öykü de bu yönden birçok benzerlik ve farklılığa sahiptir. “Beyaz Mantolu Adam”ın odak figürünün kişiliği ve bireysel düşünceleri hakkında okura herhangi bir bilginin sunulmamıştır. Figür oldukça tuhaf ve farklıdır. Davranışlarına anlam vermek pek de mümkün olmaz ve bu durum da öykünün absurdluğuna katkıda bulunur. Buna karşılık “Korkuyu Beklerken”in odak figürü, kişiliğiyle, düşünce tarzıyla ve çırlıçiplak benliğiyle okuyucuya sunulmuştur. Öyküde kilit nokta odak figürün düşünce yapısının karmaşıklığı, tutarsızlığı ve kabullenmemekteki ısrarcılığıdır. Konu bazında ele alınacak olursa iki öykü de birbirinde oldukça farklı olsa da yabancılaşma ve aidiyetsizlik olgularını, varoluşçuluk felsefesi üzerine dayandırarak işlemeleri yönüyle içerik bağlamında benzerlik içermektedirler. Yalnızca bu içeriği okuyucuya sunuş şekilleri birbirinden farklıdır.

a) Bireysel bağlamda yabancılaşma

Oğuz Atay tarafından kaleme alınan “Beyaz Mantolu Adam” isimli öyküde “yabancılaşma” olgusu toplumsal bağlamda bireyin insanlardan kaçması ve özgürlüğünden taviz vermeyen bir tutumla toplumdan kopuk süregelen hareketleri vasıtasıyla işlenmektedir. Varoluşçu öykülerden biri olma niteliğine sahip “Beyaz Mantolu Adam”, öncelikle bireyin varoluşunu, kendini var etme çabası etrafında değerlendirir. Birey, kendisine atfedilen tüm özelliklerle toplumun yapıtaşı olma özelliği taşımaktadır ancak varoluşsal açıdan yapılacak bir değerlendirme “Beyaz Mantolu Adam” ve toplum kavramının yazarın bakış açısında büyük farklılıklara sahip olduğunu göstermektedir. Öykünün anlatımında öncelikli olarak yabancılaşan “Beyaz Mantolu Adam” değil toplumun ta kendisidir. “Beyaz Mantolu Adam”ın ise yabancılaşması topluma paralel olarak seyretmektedir. Öyküde öncelikli yabancıların toplumun ta kendisi olduğunu gerçeğini vurgulanırken sık sık toplumdan ve toplumda “Beyaz Mantolu Adam” dışında bulunan tüm diğer bireylerden “kalabalık”, işsiz güçsüz takımındakiler”, “onu seyretmek için duranlar” vb. niteliklerle bahsedilmektedir. Toplum başlı başına bir varlıksa ve bu varlık dahi “yabancı” olarak nitelendirilebiliyorsa, bu toplumun yapıtaşı özelliğine sahip bireyin yabancılaşması oldukça olağandır.

Yine Oğuz Atay tarafından kaleme alınan “Korkuyu Beklerken” adlı öykü yine ismi dahi söylenmeyen, okura yansıtılmayan bir bireyin yabancılaşmasını iç monolog halinde anlatmaktadır. Öyküde bireyin yabancılaşması içselleştirerek anlatılmış olup öyküde bahsi geçen figür kendinden, kendi gerçekliğinden ve varoluşundan soyutlanmak suretiyle etrafında olup biten her küçük olguya ve dolayısıyla içinde bulunduğu ve üyesi olduğu topluma da yabancılaşmış, kendi gerçekliğini bir kenara koyma gayesine itilmiştir.

Ana figürün yabancılaşmaya ve öncelikli olarak kendisi ve dış dünya ile arasına kelimenin tam anlamıyla “taştan duvar örmeye” başlaması, ansızın aldığı ve bilmediği bir dilde yazılmış, gizli bir mezhepten gelen ve kendisine evden dışarı çıkmamasını telkin eden

bir mektupla gerçekleşir. Bu andan itibaren kendini eve kapatmaya, dış dünyayla tüm bağlantısını kesmeye karar verir ve bu işlemleri gerçekleştirirken hep aldığı mektuba istinaden tüm bunların birer zorunluluk olduğu gerçeğini bahane eder. Bu andan itibaren figürün dış dünyayla tüm bağlantısı kesilmiştir ve kendi gerçekliği olarak sayabileceği evine ve iç dünyasına yoğunlaşmaya başlar. Bu yoğunlaşmanın ilk getirisi, hayatta her şeyi, büyük bir başarısızlık ve kayboluş hissinin yarattığı bir tavırla yarım bırakmış olduğunu fark etmesidir. Hemen bunun ardından tüm bu yarım bıraktığı işlerin arkasında hayatta “normal” olarak tabir ettiği insanlar gibi bir sevebilme yeteneğinin olmadığı gerçeği yattığını fark eder.

“Yeteneklerimi sevgisizlik yüzünden boşuna harcamıştım: resim yapmayı becerebildiğim halde resmini yaptığım şeyi bir türlü sevebildiğim için resimler biçimsiz olmuştu, yarım kalmıştı”(sayfa 64). Ana karakter, bu noktada birtakım şeyleri sevebildiğini, hayata ve yaptığı işlere karşı sevgisiz olduğunu dile getirir. Bununla beraber bu noktada, bahsi geçen sevgisizliğin bireyi kaçınılmaz bir şekilde yabancılaşma ve hayatta karşılaştığı her olguya karşı derin bir şekilde kendini aidiyetsiz hissetmesine sürüklemesi kaçınılmazdır.

Yabancılaşmanın yanı sıra bu durum figürü umutsuzluğa sürükler. “Bir yerden sevmeye devam edebilir miydim? Çünkü sevmek, yarıda kalan bir kitaba devam etmek gibi kolay bir iş değildi. Ya hiç sevmemişsem bugüne kadar? Bir kitaba yeniden başlamak gibi, sevmeye yeniden başlamak pek kolay sayılmazdı herhalde.”(63) Odak figürün belki de bu noktadaki en büyük kaygısı, sevgisizliğine dair getirdiği farkındalıktan kurtulamaması ve bu sevgisizlik olgusunun yaşamı boyunca yerine getirmeye çalıştığı tüm işlerin önüne taş koymasına gerçeğini kabullenmeye başlaması olmuştur. Kendi sevgisizliğine karşı koyamayacak kadar kabullenmiş yenik ve bu kabullenmeyi reddedecek kadar sevgisiz ve tutarsızdır. “Mutlak bir ümitsizliğe düşmek istedim. Belki tam düştükten sonra çıkmak kolay olurdu.”(sayfa 64). Bir süre sonra, kendisini, attığı adımları ve yaşantısını iyice ele almasıyla hayatta iyi veya kötü herhangi bir işi tam yaparsa(ümitsizliğe düşmek), içinde bulunduğu tüm bu sıkıntılardan,

sevgisizliğinden ve aldığı mektup sonucu eve girip adeta kendi sonunu, ölümünü ve kendi sonundan korkmayı beklemenin verdiği ümitsizlikten kurtulabileceğini düşünmektedir. Bu, bir işi tam olarak yerine getirmek istediği olgusuna tam olarak ümitsizliğe düşmeyi ve bir anlamda kendine eziyet etmeyi seçmesi de örnek verilebilir. Ancak ne yaparsa yapsın olmaz, eline aldığı hiçbir işi tam tamına yerine getiremez, hiçbir şeyden zevk alamaz ve her şeyi olduğu gibi bırakır.

b) Toplumsal bağlamda yabancılaşma

“Beyaz Mantolu Adam”da yabancılaşma olgusu öncelikli olarak dış görünüşle ilintilidir. Fakir bir dilencinin beyaz bir kadın mantosu giymesi ve bunun üzerine toplum tarafından yabancı, turist, Avrupalı olarak nitelendirilmesi, toplumdaki bireylerden farklılığı ve topluma olan aidiyetsizliği dış görünüşle ilintili olan gelişmelerdir. Öykünün başında bu adamla kimsenin ilgilenmediğini ve etraftaki hiçbir “kalabalık”ın kendisine dönüp bakmaya tenezzül bile etmediğini anlarız. “(...)onu sakat sanan başörtülü ve çarşafly kuru bir kadın, bu gönülsüz dilencinin avcunu çevirerek içine biraz para koydu. Belki de o sıradaki oldukça yüksekte duran güneş yüzünden gözlerini kırıştırdığı için paraya bakmadı; belki de gözü, caminin iç avlusunda oynayan çocuklara takıldığı için avcunu kapamayı unuttu.” (Atay 2013: sayfa 12). Adamın hiçbir ilgi çekiciliği olmadığı gerçeğinden ötürü hayatın rutini içerisinde var olmaya çalışan tipik ve insanların ilgisinden oldukça uzak bir birey izlenimi vermektedir. Ancak beyaz kadın mantosunu satın alıp, giymeye başlamasıyla “yabancı” damgası yemesi ve insanların kalabalık gruplar halinde onu izlemesi ve takip etmesi de bu durumdan kaynaklanmaktadır. Bu noktada toplum içinde bireyin varoluşunun “yabancılaşma” ile doğru

orantılı olduğu ileri sürülmüştür. Birey topluma ne kadar yabancıysa, o kadar vardır. Kişinin ve bireyin olduğu yerde varoluşsal bağlamda toplum ve birey arasında kesin surlar vardır ve bu surların oluşumunda bireyin yabancılaşması ve toplumdan kendini farklılaştırabilmesi büyük önem taşımaktadır. “Beyaz Mantolu Adam” toplumdan farklıdır ve topluma bir bakımdan düşmandır. Toplumda belirli bir yer edinemeyecek kadar marjinaldir ve tüm bu olgular “Beyaz Mantolu Adam”ın yabancılığının bir getirisi ve sonucudur. Mantoyla veya mantosuz, hiçbir zaman toplumla örtüşen bir kişiliğe sahip olmayan ve olmayacak olan ana figürün mantodan sonraki değişimi genel olarak toplumun gözündeki değerini etkilemiştir. Mantodan önce toplumun perspektifinde pis, dilenci, fakir, alt seviye, toplumsal anlamda sağlıklı bireylerden farklı, kimsenin dönüp bakmaya tenezzül bile etmeyeceği kadar bertaraf ve hastalıklı, sonuç olarak topluma “yabancı” olarak nitelendirilebilecek adam, mantodan sonra yabancı uyruklu, turist, deli, Avrupalı, garip, sapık, anormal yani tekrar “yabancı” olarak nitelendirilmiştir. Ancak dilenci adamın yabancılığı bireysel anlamda bir yabancılıkken “Beyaz Mantolu Adam”ın yabancılaşması toplumsal normlardan kopması ve farklılaşmasıyla sağlanmış olması yönüyle toplumu şaşırtan bir boyuta yabancılaşmanın “Nirvana”sına ulaşmış ve toplumun fevri davranışlarla şaşkınlıklarını gizleyememelerinin sorumlusu olmuştur.

c) Yabancılaşma olgusunun bireyin varoluşu üzerine etkileri ve getirileri

“Beyaz Mantolu Adam” toplumun gözünde marjinal ve farklı bir bireydir. Bu marjinalliğin belki de en önemli çıkış noktası “Beyaz Mantolu Adam”ın toplumsal normlara uygun olmayan bir görüntü sergilemesi ve kılık kıyafet ve dış görünüş anlamında topluma tamamen zıt düşen ve ironik olarak nitelendirilen özelliklere sahip olduğu gerçeğidir. Bu durum yabancılaşmasını sağlayan ana etkidir ancak kişilik ve birey olma durumu anlamında “Beyaz Mantolu Adam” zaten topluma yabancı ve “kalabalık”tan tamamen kopuk biridir. Bu durum öyküde “Beyaz Mantolu Adam”ın isminin ve hiçbir özelliğini dile getirilmemesinden ve öykünün dahi ana figüre yabancı olmasından anlaşılmaktadır. “Beyaz Mantolu Adam”ın ve toplumun adama olan yaklaşımının anlatılırkenki mizahi anlatım, durumun ironikliğini kanıtlamaktadır. Mizahi bir anlatıma sahip öyküde adeta toplumla ve ana figürün kendisiyle dalga geçme havasında öykü sürdürülmekte ve geliştirmektedir. Zira öykünün sonunda “Uzun bıyıklı genç kıyıya çıkınca soluk soluğa kumlara oturdu, elini ağzına siper ederek yere tükürdü, “Amma da hikaye” dedi”. (Atay 2013: sayfa 25) şeklinde bir söylemi karakterlerden birinin dile getirilmesini sağlanması durumun absurdluğunu ve öykünün garip işleyişini göstermektedir.

Bunun yanı sıra Toplumun varoluşu içerisinde bireyin yaşadığı öncelikli olarak ekonomik bağlamda kendini var etme çabası, para kazanma, geçimini sağlama gibi nedenlere istinaden birey kendi özgürlük algısını bir kenara koymak ve ekonomik düzenin kendisi köleleştirmesine göz yummak zorunda bırakılır. “Beyaz Mantolu Adam” ise bu zorunluluğa karşı durmaktadır. "Nereye gidiyorsun?" diye bağırdı patron. "Fena mı, para kazanıyorsun işte ." Durmadı. Arkasından koştu, cebine biraz para sıkıştırdılar. " (Atay, 2013: sayfa 20). Mantosunu giydikten sonra insanların kendisini garipsemesi sonucu müşterinin ilgisini çekmek için esnaf tarafından adeta bir obje olarak kullanılmaya başlayan “Beyaz Mantolu Adam” ekonomik yetersizliğine ve dilenci olduğu gerçeğine karşın özgürlüğünden taviz vermez. Hayata karşı emin ve bir o kadar da absurd adımlarla yürüyen, belirli bir rotadan

şaşmış bir bireydir yalnızca. Zira, öykünün sonunda absurd ve bir o kadar da kararlı adımlarla yürüdüğü yoldan şaşmamak adına direk denize doğru yürümesi ve bu doğrultuda boğularak ölmesi bu özgürlüğünden taviz vermeme olgusunun önemli bir kanıtıdır. Aynı zamanda “Beyaz Mantolu Adam”ın gayet fevri bir şekilde denize doğru yürümesi ve bu durumun ölümüne sebebiyet vermesi de durumun absurdluğunu belirtmektedir.

Toplumla birey arasında kesin duvarlar ve sınırlar bulunmaktadır. Bu sınırları çizen bireye tamamen aykırı bir işleyişle süregelen toplumun ta kendisidir. Bireyin yaşantısı ne olursa olsun asla toplumun içinde bulamaz kendini ve varoluş da ancak toplumdan kopuk bir şekilde gerçekleşebilir. Bu savlardan hareketle öyküde “Beyaz Mantolu Adam”ın toplumdan kopmasını ve yabancılaşmasını tamamen olağan olarak öngörülmüş ve bu öngörü ana figürün mantodan önce ve sonra, her şekilde topluma yabancı olması yönüyle kanıtlanmaya çalışılmıştır. Öykünün mizahi bir anlatıma dayandırılması ve durumun ironikliği genel hatlarıyla bu yabancılaşma olgusunun toplumun nezdinde ne kadar rahat değişebileceğini ve yabancı bireyin her zaman toplum tarafından sindirilmeyeceği, kimi zaman da toplumu sindirebileceği ve rahatlıkla entegre edebileceği gerçeği işlenmiştir.

Korkuyu Beklerken’de ise toplumdan soyutlanmakla başlayan yabancılaşma süreç sonra dış dünyadan tamamen kopmaya, eve çekilmeye varması aldığı mektubu bahane etmesiyle olmuştur. Bu noktada odak figür kendi gerçekliğinden, yarım bıraktığı her şeyden kaçmaktadır. Eve girmesiyle aslında ev içerisinde dahi başta tamamlayabileceğini düşündüğü ancak bunu dahi başaramayacak kadar aciz olduğunu görmesiyle hüsrana uğradığı birçok yarım kalmış işin varlığıyla karşı karşıya kalır. Ve bu durum git gide figürün evinden, eşyalarından ve etrafındaki her şeyden uzaklaşmasıyla sonuçlanır. Artık o tamamen içselleşmiştir. Kendi iç dünyasına dönmeye, etrafındaki bu kadar bozukluğun nedenlerini araştırmaya girişir. Bulduğu cevap kabullenmediğini ama içten içe haberdar olduğu tüm

gerçekliklerle örtüşmektedir. Sevgisiz, hayata karşı, kendi gerçekliğine karşı soğuk ve ilgisizdir. Mektubu almadan önceki ve aldıktan sonraki yaşantısını kıyaslamaya girişir ve aslında mektubu almadan önce de hep kendisiyle etrafındaki tüm diğer varlıkları ayıran bir taş duvar içinde olduğunu idrak eder. Bu mektup yalnızca bu duvarın somutlaşmasını sağlamıştır bir bakıma. “Daha önce ne olmuştu? Sanki kime yazıldığı bile belli olmayan bu mektubu almadan önce yaşamamıştım, şimdi zaten yaşamıyordum. Bütün hafızamı, hayal gücümü zorluyordum; geçmişe ait bir şeyler hatırlamak, bir şeyler görmek istiyordum. Olmuyordu. Aslında düşününce, canım şu zamanda şöyle olmuştu, annemin yüzü beyazdı ve yatay çizgiliydi, okula başladığımda ne kadar korkmuştum diyebiliyordum. Fakat, mesele bu değildi; mesele, bir şeyleri, sıcak bir çorbanın kokusunu duyar gibi hissedebilmektir. Bense bunu hiç becerememişim. Ne tabiatı, ne insanları, ne de olup bitenleri hiç sevmemişim; kendimi bile, kendi yaptıklarımı bile.” (Atay 64) Bu şekilde insanlarla arasında kesin bir çizgi vardır ve bu çizginin varlığını bir türlü kabullenememesi yaşadığı tüm sıkıntıları doğurmaktadır. Başta yine oldukça ironik bir tavırla bu durumu da kabullenemez çünkü umutsuzluğa düşme korkusuna sahip olmaktan korkar. Böyle bir korkunun beklentisiyle yine bir süre iç hesaplaşmalarını sürdürür ancak sonunda yine vardığı nokta tüm hayatının başarısızlık ve talihsizlikler üzerine kurgulanmış olduğudur. Her ne kadar çabalasa ve tam tersini iddia etse de beklediği korku gelip çatmıştır. “Her şeye yeniden başlamak da mümkün değildi. İstesem de mümkün değildi. Nerede kaldığımı unuttuğuma göre, baştan başlamak için de birtakım yetenekler gerekliydi; daha talihli doğmuş olmak gerekliydi mesela.”(Atay; 62). Böylece hayatını ve bir zamanlar atmış olduğu adımları geri almasının imkansız olduğunu bilmesiyle, kendi içselliğinde birtakım farkındalıklar geliştirir ve varoluşunu sorgulamaya başlar. Varoluşsal anlamda kendini sevgisiz ve sevmeyi beceremeyen olarak yorumlayan bu bireyin öncelikle kendini toplumdan, sonra etrafındaki tüm nesnelere ve son olarak da kendinden soyutlaması, bireyin herhangi bir varoluş belirtisi göstermemesiyle sonuçlanır ve

kendini henüz kendi içerisinde ele alamamış ve var edememiş bir bireyin fiziksel veya ruhsal varlığı üzerinde durmak yersizdir. Bireyin varoluşunu gerçekleştirmesinin, kendisiyle bütünleşerek gerçekleştirebileceği savından hareketle, kendisinden de kopuk olması ve kendi benliğine dahi yabancı olması, kendine sevgisizlik beslemesi nedenleriyle sonuçta yarım bırakılmışlığın kendi içerisinde olduğunu idrak eder. Yarım kalmış olan asıl olgu kendi varlığı ve benliğidir. Kendini sevmez, benliğini sevmez ve varlığından rahatsız olur. Ve bu durum aslında tüm yabancılaşmasına getirilebilecek asıl açıklamadır. Hayatta normal insanların zevk aldığı basit şeylerden zevk alamamış, sevgiden dahi uzak, izole ve yalnız bir hayatı kendine uygun görmüştür. “Demek ki her yaşantımda, bakalım nasıl oluyor diye ilgisiz gözlerle kendimi seyretmişim. Beni sevdiğini düşündüğüm bir kadınla ilk defa yatarken bile, iyi oluyor, iyi oluyor diye hissetmeye çalışmışım.”(Sayfa 65). Hayatta yerine getirmeye çalıştığı tüm işleri, istemeden, sevmeden ve sırf toplumsal bağlamda olması gereken “normallığe” uyum sağlamak adına gerçekleştirmiştir. Ancak ilgisiz yapılan tüm işler gibi odak figürün yerine getirmeye çalıştığı her şey büyük bir başarısızlık ve hayal kırıklığından öte gidememiştir. Tüm bu çıkarımlarını sonuçta yine tamamen reddetmesi, yine kendi gerçekliğinden kaçmasını ve kabullenmemesini, kendini eve kapatmayı ve ölmeyi dahi becerememesinin ironikliğini idrak etmesiyle kabullenmeye başlamıştır. Hayatta yaşadığı tüm sıkıntıların ve başarısızlıkların sevgisizliğini, yabancılığını ve izole hayatını kabullenmediğini ve bu şekildeki bir yaşantı içerisinde kaybolup gittiğini kabullenmesi, öykünün kilit noktası sayılabilir. Odak figür kendini eve kapatmıştır ve günlerce iç dünyasını, yabancılığını ve varlığını sorgulamıştır. Ancak kendi yabancılığını keşfettiği nokta, kendine duyduğu yabancılığın sona erebileceği nokta özelliğindedir. Artık birtakım şeyleri kabullenmiş ve yaşantısıyla ilgili radikal kararlar almaya başlamıştır. “ Söz veriyorum: Bana eski durumum bağışlanırsa, evi saksılarla dolduracağım ve böceklerin evi istila etmesi pahasına, yerlerin ıslanması pahasına onlara bakacağım. Tabiatı seveceğim, insanları seveceğim, yurduma

yararlı olmaya çalışacağım, hiçbir düzene karşı çıkmayacağım. Herkese Gülyüz göstereceğim, evleneceğim, çocuk yetiştireceğim, onların altını değiştireceğim, gece uyutmak için sabırla masal anlatacağım, dedikoduları dinleyeceğim, ilgi göstereceğim ilgi!”(sayfa 79)

Bireyin kendisiyle devamlı bir iç hesaplaşma halinde olması ve her attığı adımı sorgulaması, bireyi oldukça yorar ve kendine düşman eder. Eninde sonunda birey birtakım farkındalıklar geliştirir ve artık dayanamayacağı noktaya geldiğinde ne pahasına olursa olsun değişmeye çabalar. Odak figür burada içinde bulunduğu durum ve tutumdan kendini, sevgisizliğini sorumlu tutar ve başta korkuyla baktığı mektubu aldığına şükreder. Onu eve kapatan, korkuyu beklemesini sağlayan şey hayatını gözden geçirme ve hayatını kaplayan kısır döngüden kendini kurtarma gayesidir. Geliştirdiği bu farkındalıklar sonucu değişmeye, gelişmeye çabalar ve adımlarını hep bu yönde atma kararı alır. Aslına bakılırsa aldığı tüm bu kararların ortak noktası, hayatının iplerini artık eline almaya karar vermesiyle ilintilidir. Attığı adımları sağlam temellere dayandıracak, eskiyi değiştirmeden yeniye odaklanacak ve hayatının iplerini eline alacaktır. “Sallanarak ayağa kalktım ve aynı gün içinde ikinci defa konuşma talimi yaptım; çünkü kim olduğumu, neler bildiğimi, neler yaptığımı ve yapamadığımı unutmaya doğrusu hiç niyetim yoktu. Korkuyla beklemek, korkuyu beklemek gereksizdi; çünkü dünyanın yarıçapını ve İstanbul’un fethini biliyordum”(sayfa 80). Odak figür artık hayatında yaptıklarına odaklanmış ve yerine getirdiği başarısızlıkları dahi başarısızlığı başarmak olarak değerlendirmeye başlamıştır. Varoluşunu idrak etmiştir ve bu idrak sonunu atacağı adımlardan, yerine getireceği işlerden kesinlikle şüphe duymamaktadır.

“Korkuyu Beklerken” bireyin iç dünyasını sorgulayarak birtakım farkındalıklar elde edebileceğinin ve hayatının iplerini eline alabilmesinin ancak bu farkındalıklarla mümkün olabileceğinin bir göstergesidir. Bireyin varoluşunun en önemli kaynağı kendisidir ve birey kendisinden bağımsız düşünülemez. Bireyin kendisini var etmesi ve kendi benliğiyle bütünleşmesi çoğu zaman toplumsal anlamda yabancılaşmasına engel olmaktadır. Kendine

yabancı birey, topluma da yabancıdır ve toplumdan kopuk yaşaması tamamen olağandır.

Bireyin kendisine dahi yabancı olması da hiç kuşkusuz korkuyu ve ümitsizliği beklemesi ve geleceğe cephe almasıyla sonuçlanır.

SONUÇ

“Beyaz Mantolu Adam” ve “Korkuyu Beklerken” varoluşçuluk felsefesinden hareketle şekillendirilen, bireyin varlığını ve kendisini var etme arayışını sorgulayan ve bu arayışı da birebir toplumla ilişkilendiren iki farklı öyküdür. Öykülerin bir araya geldiği ortak payda, her ikisinin de bireyin yabancılaşmasını, kendinden ve çevreden soyutlanmasını ve gerçekliğin, olması gerekenin dışına çıkmasını işledikleri gerçeğidir. “Beyaz Mantolu Adam”da odak figür, bireyin yabancılaşmasının toplumdan kopuk ve tamamıyla farklı olmasıyla meydana gelebileceğini göstermektedir. Beyaz bir manto giymektedir ve bu manto kendisi ve çevresi arasında ördüğü mutlak duvarın ve kendi benliğini içine alan kesin bir çizginin sembolüdür. Beyaz manto kendisi ve toplumun arasındaki en belirgin farklılıktır ve marjinalliğinin bir göstergesidir. Bu marjinallik olgusu figürün fevri, yorumlanamayan tavırlarından da anlaşılmaktadır. Ancak toplumdan her ne kadar farklı kopuk olsa da figür mantonun içinde bir bütündür ve toplumdan kopukluğuyla kendini var eden bir bireydir. “Korkuyu Beklerken” de ise odak figürün beyaz mantosu evi ve arasına saklandığı taş duvarlardır. Bu duvarları kullanarak kendini toplumdan izole eder, eve kapanır ve yabancılaşmaya başlar. Bu durumu gizli bir mezhepten aldığı bir mektubu bahane ederek gerçekleştirir ancak olayın mantığı toplumdan kaçma arayışıyla açıklanabilir. Ancak “Korkuyu Beklerken”de “Beyaz Mantolu Adam”dan farklı olarak odak figürün toplumun yanı

sıra kendine de yabancılaşması durumu söz konusudur. Odak figür yabancılaşma olgusunu, “Beyaz Mantolu Adam”ın aksine içselleştirir ve derin düşünceleri arasında kaybolur. Bu kayboluşun sonucu ve getirisi içine girdiği duvarlara da yabancılaşmasıdır. Ancak odak figür bununla da kalmaz ve en sonunda kendi benliğine ve varoluşuna yabancı gözüyle bakmaya başladığını hisseder. Birey kendi içince bir bütündür ve bu bütünün bozulması bireyin kelimenin tam anlamıyla tüm kavramlardan kopmasıyla sonuçlanacaktır. Varoluşun temelinde bireyin öncelikle kendini var edebilmesi yatmakta ve kendine dahi yabancı kalan bireyin var olması mümkün olmamaktadır. Bu durumda çıkarılabilecek asıl sonuç bireyin toplumda kendini varoluşunun topluma karşı yabancılaşmaması ve kendini toplumdaki soyutlamamasıyla mümkün olacaktır. Bunu da ancak kendine yabancı olmayarak, kendi içerisinde soyutlanmayarak ve yabancılaşmayarak başarabilir. Bu nedenledir ki bireyin kendine olan farkındalığı bu noktada başı çekmektedir. Özetle, “Beyaz Mantolu Adam” ve “Korkuyu Beklerken”de odak figürlerin yabancılaşması ve toplumda aidiyetsizlikle karşılaşmaları söz konusudur ve söz konusu olan bu durumun her iki figür için de getirileri olmuştur. Yabancı olduklarını okurun, figürlerin isimlerini dahi bilmemesini sağlayarak kanıtlanılmaya çalışıldığı öykülerde, bu iki yabancıların da kendilerini bir şekilde var edebilmesinin olanaklılığı gözler önüne serilmektedir. “Beyaz Mantolu Adam” hayatına son vermiş, “Korkuyu Beklerken”de odak figür yepyeni bir hayata başlamıştır. Ancak her iki öyküde de ve her iki karakter de düşünüldüğünde, odak figürler yabancılığından kurtulmuş ve kendilerini var etmeyi başarmıştır. Birisi yok olarak, diğeri varlığını idrak ederek...